

men flyttet for 5 eller 6 år siden til Bryn i Østre Aker, hvor han bygget sig en liten villa og bodde der til sin død.

Henriksen var en hyggelig og elskværdig mann, vel likt av Bergenske Dampskibsselskap og av dem han i årenes løp arbeidet sammen med. At han også var i besiddelse av stor almenånd og næret sterke nasjonale interesser, er hans testamente et talende bevis for.

Formuen er skjenket uten forbehold, men testators tanke var vistnok, at pengene skulle bli anvendt til hele vort lanns beste. Det Norske Myrselskaps andel vil bli anbragt i statsobligasjoner eller på annen betryggende måte og renterne vil hvert år bli anvendt til myrsakens fremme i vort lann.

UNDERSØKELSE AV FJELLMYRER

Muligheter for brenntorvdrift ved setrene.

Av torvingeniør J. G. Thaulow.

I en årrekke er der av myrselskapet foretatt undersøkelser av myrer på høifjellet. Opgaver herom fins i myrselskapets arkiv, men da de omfatter spredte og for en stor del ubetydelige myrforekomster i forskjellige deler av vort land, har beskrivelser av de enkelte myrer liten betydning for offentliggjørelse.

Sommeren 1923 foretokes befarng av en del myrer i *Vestre Gausdals Vestfjell* for å bringe på det rene muligheten for brenntorvdrift for derved å forminske forbruket av brenneved, som for det meste utvises til hugst i de høireliggende deler av statsalmenningen, m. a. o. hensikten var å *spare vernskogen*. Det årlige brenselsforbruk ved de seterlag, som besøktes, viste sig å være:

Hornsjøseteren. 5 seterbuer, hvorav 3 får utvist hver 20 meterfavner og 2 hver 10 meterfavner eller tilsammen 80 meterfavner brenneved.
Nyseter. Oprindelig 6 seterbuer, hvorav kun 3 i drift og hver av disse får utvist 20 meterfavner eller tilsammen 60 meterfavner brenneved.
Grytlisetet. 1 seterbu i drift får utvist 25 meterfavner brenneved.
Reinsåseteren. 5 seterbuer tilsammen 80 meterfavner brenneved.

14 seterbuer har således et samlet brenselsforbruk av 245 meterfavner eller gjennomsnittlig 16 meterfavner brenneved pr. seterbu. Der var paa hver enkelt seterbu utvist fra 10 til 25 meterfavner beroende på besetningernes størrelse. Ved Grytliseteren, som er den største, var der 29 melkekyr og 29 gjeter, men for de øvrige seterlag kunde antallet ikke opgis. Det vilde vistnok været ønskelig å få opgaver over melkemengden i forhold til brenselsforbruket, men sådanne opgaver kan vanskelig skaffes, og dessuten beror det jo meget på, hvorledes melken utnyttes. Hvis det meste skal innkokes i mysepannen blir brenselsforbruket størst. For hvert enkelt seterlag blir det gjennomsnittlige brenselsforbruk 61,25 meterfavner brenneved. Der har været utvist fra 25 til 80 meterfavner for hvert seterlag og antallet av seterbuer i drift var fra 1 til 5. Regnes for en seterbu gjennomsnittlig ovennevnte 16 meterfavner

barved, tilsvarer dette med et rundt tall 50 m³ lufttør stikkortv av middels kvalitet eller 25 000 torvstykker, som kan opstikkes av 1 mann i omkr. 12 dage med bistand av en gutt for å legge torvstykkene ut til tørk. Dette arbeide bør besørgeres tidlig på sommeren helst samtidig med at buskapen kommer tilfjells. Arbeidet med torvens tørkning og innbergning kan besørgeres av noen gutter i sommerens løp. En av vanskelighetene vil bli å få en sådan «torvån» innarbeidet i det årvisse arbeide på setrene.

For å erholde ovennevnte 50 m³ lufttør brenntorv, må man stikke op 100 m³ råtorv, såat en myr, som inneholder brukbar brenntorv med en mektighet av 1 m og har et areal av 1 dekar, vil være tilstrekkelig for 10 års drift. Et seterlag med 5 seterbuer vil således behøve 0,5 dekar myr årlig.

Myrundersøkelsene viste følgende:

Hornsjøseteren. Like ved setervolden var der et myrparti med 1 m., et annet med fra 1 til 1,5 m. og et tredje med 2 m. brukbart brenntorvmateriale. Samtlige myrer kan lett grøftes til bunns. Regnes det samlede areal til 10 dekar og kun 1. m. dybde er her tilstrekkelig materiale for hele seterlaget i minst 20 år, før man behøver å ta fatt på myrer, som ligger lenger borte.

Nyseter. Nedenfor setervoldene undersøktes 4 mindre myrer med brukbart brenntorvmateriale 1—2 m. mektighet og lett å avgrøfte. Rett nord for setrene ved et uttappet tjern var der langs kantene brukbart brenntorvmateriale 1—1,5 m. dybde og godt avløp. Noe lenger borte, ved østenden av Slivannet, men i tilstrekkelig høide over vannflaten forefantes brenntorvmateriale av utmerket kvalitet til 1,5 m. dybde. Her skulle således være tilstrekkelig for lengere tid.

Grytliseter. Der blev undersøkt flere sammenhengende myrer rundt omkring seteren, men brukbar brenntorv fantes ikke. Myrene, som for det meste lå i heldning hadde en dybde av 0,5—1,5 m. og inneholdt vesentlig mindre fortorvede gressarter.

Reimsåseteren. Ovenfor setrene undersøktes 2 myrer med 0,5—1 m. godt brenntorvmateriale og lett avløp. Dessuten store myrstrekninger med brukbart brenntorvmateriale 0,5 til 1,5 m. og best kvalitet ved 1 m. dybde. Der må graves en lengere grøft for å få myrene uttappet til arbeidsdybde. Nedenfor setrene er der også store myrer av lignende beskaffenhet, men lettere å avgrøfte. Det samme er tilfelle noe lenger borte fra setervoldene.

Som det fremgår herav forefantes brukbart brenntorvmateriale i tilstrekkelig mengde og i umiddelbar nærhet av 3 av de undersøkte seterlag, men ikke ved det 4 de.

Det vil være ønskelig om lignende undersøkelser kunne bli foretatt også annetsteds og Det Norske Myrselskap vil på anmodning og uten omkostninger gjerne besørge dette, så langt tid og omstendigheter tillater. På forhånd bør der utarbeides en plan for de steder, som skal besøkes, og der bør stilles en kjentmann til disposisjon.